

Posudek školitele na bakalářskou práci Markéty Kocové „Ruská úmrtnostní krize a její důsledky pro budoucí vývoj společnosti“

Bakalářskou práci Markéty Kocové „Ruská úmrtnostní krize a její důsledky pro budoucí vývoj společnosti“ tvoří 74 stran textu. Práce má standardní strukturu a je rozdělena do sedmi číslovaných kapitol včetně úvodu a závěru, které jsou doplněny seznamem použité literatury, seznamem tabulek a obrázků a tabulkovými přílohami.

Markéta Kocová si pro svoji bakalářskou práci zvolila jedno ze zajímavých a zároveň velmi aktuálních témat studia úmrtnosti – v naší odborné literatuře dosud nerozpracovanou problematiku hluboké a dlouhodobé úmrtnostní krize ruské populace a jejích důsledků pro budoucí vývoj společnosti. Výchozí pozice autorky byla ztížena neznalostí ruštiny a špatnou dostupností domácích (ruských) datových zdrojů. Kladným a pro potvrzení tématu rozhodujícím momentem byl intenzivní zájem Markéty Kocové o toto téma a odhodlání se s ním vypořádat s použitím mezinárodních informačních zdrojů.

Předložená práce má logickou strukturu, působí kompaktním a vyváženým dojmem a je přehledná. V úvodu autorka charakterizuje téma a cíle práce, časově (špatně) vymezuje počátek ruské úmrtnostní krize, podává přehled dostupné literatury. V této části práce také popisuje dostupnost a kvalitu datových zdrojů a použité metodologické nástroje – u některých prezentovaných metod však chybí odkazy na relevantní literaturu. Těžiště práce spočívá v následujících třech kapitolách, v nichž se Markéta Kocová věnuje detailní analýze procesu úmrtnosti podle věku, pohlaví a příčin úmrtí včetně mezinárodního srovnání s vybranými zeměmi. Další kapitola přináší nástin vývoje ekonomické situace a zdravotního systému v Ruské federaci, diskutována je zde také problematika zdraví škodlivých návyků (alkohol, kouření), které jsou pro dnešní ruskou společnost tak typické a velmi výrazně ovlivňují intenzitu úmrtnosti. V předposlední kapitole se autorka poněkud zjednodušeným způsobem pokusila odhadnout populační ztráty ve sledovaném období prostřednictvím populační projekce, ve které použila neměnné hodnoty parametrů přirozené měny z posledního předkrizového roku (1989). V závěru stručně zhodnotila nejdůležitější výsledky své práce. Kvalitně sestavený seznam literatury obsahuje 24 titulů. Text práce je vhodně doplněn celou řadou grafů a tabulek, které byly z části umístěny v přílohách.

Markéta Kocová zpracovala zvolené téma samostatně s použitím odborné literatury a dostupných datových zdrojů, při zpracování tématu projevila hluboký zájem o zvolené téma, iniciativu a samostatnost. Výsledkem jejího úsilí je čtivý a přehledně uspořádaný text. Prokázala při tom, že na dobré úrovni zvládá základy analýzy úmrtnosti – konstrukci úmrtnostních tabulek, metodu standardizace a výpočet některých speciálních ukazatelů, jako jsou např. příspěvky ke změně (rozdílu) naděje dožití při narození, a také nástroje grafické prezentace získaných výsledků. Na druhé straně jistý problém pro autorku, pravděpodobně v důsledku ztráty koncentrace, představuje na některých místech práce jasná formulace myšlenek – viz následující tvrzení:

“V této práci byl za počáteční rok úmrtnostní krize zvolen rok 1989. Právě v tomto roce se naděje dožití při narození pohybovala v historicky nejvyšších hodnotách, a to jak u žen, tak u mužů.” (str. 11)

“Podobně jako u žen, tak také u mužů je dosaženo největší pravděpodobnosti úmrtí ve středním věku.” (str. 18)

“Z obrázku 8 je zřejmé, že po celé analyzované období (1980–2006) byla naděje dožití mužů výrazně vyšší než naděje dožití žen.” (str. 26)

Z dalších, především formálních nedostatků uvádím:

- nerozlišování procent a procentních bodů (str. 30 a 31)
- špatný způsob vkládání odkazů na literaturu (autorka u kolektivních prací do odkazů systematicky vkládá pouze jméno prvního autora)
- v seznamu použité literatury se nacházejí položky, na které není v práci odkazováno
- nekorektní psaní velkých písmen – např. Ostravská Univerzita (str. 12), Sovětské impérium (str. 42)
- chybějící název ruského statistického úřadu (Goskomstat)
- nesprávná čísla stránek u některých obrázků v jejich seznamu (str. 9) apod.

Uvedené kritické poznámky nesnižují zásadním způsobem celkový pozitivní dojem z předložené práce. Proto navrhuji přijmout bakalářskou práci studentky Markéty Kocové „Ruská úmrtnostní krize a její důsledky pro budoucí vývoj společnosti“ k obhajobě.

V Praze dne 13. 9. 2009

RNDr. Boris Burcin, PhD.
školitel

